

Biotopu valsts līmeņa aizsardzības mērķu (FRV) noteikšana: datu izvēle un eksperta apsvērumi

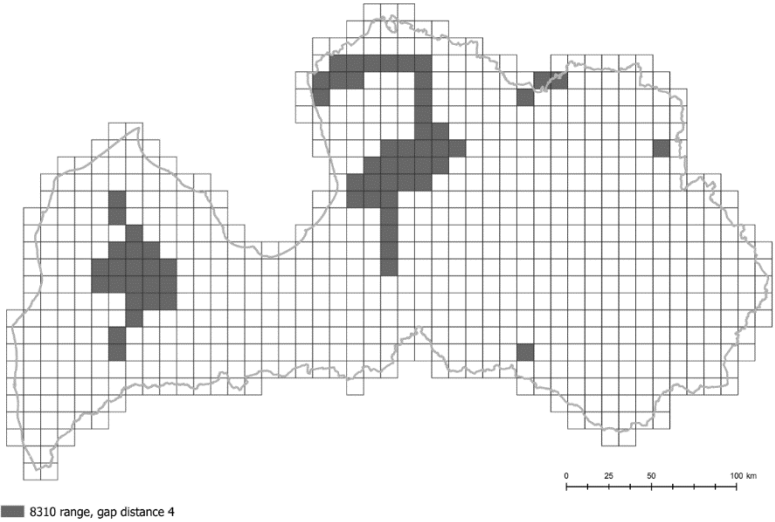
Biotopa kods	8310
Biotopa nosaukums	Netraucētas alas
Eksperts	Dainis Ozols
Darbs pabeigts	13.01.2024.
Vispārējas piezīmes	–

FRA noteikšanā izmantotā metode – novērtēšana laika nogrieznī

REF min, km²	0,009617 km ² Par atskaites gadu pieņemts 1990. gads. Balstoties uz biotopu kartēšanas laika novērojumiem, pieņemts, ka Latvijas teritorijā 8310 alu platības nav būtiski mainījušās, un REF min = CV.
REF max, km²	0,009617 km ² Pieņemts, ka REF max = REF min
REF vid., km²	0,009617 km ²
REF periods	1990. gads. Kā REF pieņemts metodikā (Auniņš, Opermanis, 2022) ieteiktais 1990. gads. Alas kā ģeoloģiski veidojumi un biotopi no saimnieciskā viedokļa nav būtiskas un nav zemju īpašniekiem un apsaimniekotājiem interesantas. Līdz ar to cilvēka ietekme, kas varētu novest pie būtiskām alu platību pārmaiņām, ir minimāla.
HDV min, km²	0,009617 km ² Biotopu direktīvas 17. panta ziņojuma ziņotā 8310 platība par 2001.–2006. gada periodu nav izmantojama, jo tā ir gandrīz 20 reizes lielāka kā “Dabas skaitīšanas” projektā (2017.–2023. gads, 4.pielikums) uzskaitītā. Var secināt, ka minētā ziņotā platība ir iegūta pieņēmumu ceļā, konkrētu datu pilnīga trūkuma situācijā. Laika posmā kopš šā ziņojuma nav bijuši nekādi būtiski procesi vai notikumi, kas varētu būt izraisījuši šādu samazinājumu. Biotopa 8310 platību izmaiņas atsevišķās vietās šajā laika posmā ir notikušas. Tomēr šīm izmaiņām – gan atsevišķu alu sabrukšanai, gan jaunu alu izveidei, ir gadījuma raksturs. Notiek gan pozitīvas, gan negatīvas platību izmaiņas, bet šā brīža zināšanu līmenis neļauj pateikt, kura virziena izmaiņas prevalē. Pieņemts, ka HDV min = HDV max = HDV = CV.
HDV max, km²	0,009617 km ² Pieņemts, ka HDV max = HDV min
HDV vid., km²	0,009617 km ²
CV, km²	0,0095822 km ² (01.02.2024., DDPS “Ozols”)
CO platību summa, km²	0,008691774 km ² (01.02.2024.)
Ilgtermiņa tendence, automātiski	–
Vai paredzamas biotopa platības	Nē. Nav datu, kas to apliecinātu.

izmaiņas klimata pārmaiņu rezultātā?	
Vai Latvijā ir >1% biotopa platības ES Boreālajā reģionā, t. i., Latvijai ir starptautiska atbildība attiecīgā biotopa saglabāšanā?	Jā.
Vai Latvijā biotopa platības ir fragmentētas?	Nē. Alu biotopi ir konkrēti, nelielu izmēru, savrupi poligoni pārsvarā upju ieleju un senleju nogāzēs – tie ir dabisku iemeslu dēļ fragmentēti. Tas ir ģeoloģiski un ģeomorfoloģiski noteikts – alas pārsvarā ir izplatītas vidējā devona smilšakmens iežu izplatības teritorijās Gaujas un tās pieteku senlejās un ielejās, mazākā daudzumā arī Ventas, Salacas un atsevišķu citu upju baseinos, vietās, kur devona iežus nesedz biezi kvartāra nogulumi un kur ir pietiekami stāvas nogāzes, lai varētu izveidoties alas. Atsevišķa kategorija ir antropogēnas izcelsmes alas – smilšakmenī izgredti, vairs neizmantoti pagrabi un cita izmantošanas veida telpas.
Vai negatīvie faktori, kas izraisīja samazināšanos, vēl darbojas?	Nē. Alu platību dinamiku Latvijā pastāvīgi ietekmē dabiski procesi (gan pozitīvas, gan negatīvas izmaiņas) un nebūtiskā apmērā.
Vai biotopa izplatības areālam kādā no laika nogriežņiem arī bijušas negatīvas tendences?	Nē.
Papildjautājumu summa	20
Intervāls	
Saskaņā ar Metodikas 8. attēlu atbilstošais scenārijs	1. scenārijs 1. $FRV = HDV = CV$
FRA	0,0095822 km² FRA = CV

FRR noteikšanā izmantotie apsvērumi

Vai izplatības areāla HDV ir visa Latvija?	<p>Nē.</p> <p>Lai arī devona nogulumieži ir izplatīti visā Latvijā (Stinkulis, 2023), atsegumu izplatība ir ierobežota. To nosaka ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie apstākļi.</p>
Vai biotops aizņem visu iespējamo areālu Latvijā?	<p>Jā.</p> <p>Alas pārsvarā ir izplatītas vidējā devona smilšakmens iežu izplatības teritorijās Gaujas un tās pieteku senlejās un ielejās, mazākā daudzumā arī Ventas, Salacas un atsevišķu citu upju baseinos, vietās, kur devona iežus nesedz biezi kvartāra nogulumi un kur ir pietiekami stāvas nogāzes, lai varētu izveidoties alas.</p>
Vai biotopa areāls Latvijā ir samazinājies, un pārmaiņas nav saistītas tikai ar uzlabotām zināšanām par biotopa izplatību?	<p>Nē.</p>
REF min, km²	—
REF max, km²	—
REF vid., km²	—
REF periods	—
HDV min, km²	—
HDV max, km²	—
HDV vid., km²	—
CV (pašreizējais areāls), km²	6286 km ²
Saskaņā ar Metodikas 8. att. atbilstošs scenārijs	1. scenārijs

	<p>1. FRV = HDV = CV</p> <p>REF (vēsture) HDV (2004) CV (2024) FRR (~2040)</p>
Vai paredzamas areāla izmaiņas klimata pārmaiņu rezultātā?	—
Vai Latvijā ir >1% biotopa platības ES Boreālajā reģionā, t. i., Latvijai ir starptautiska atbildība attiecīgā biotopa saglabāšanā?	—
Vai Latvijā biotopa platības ir fragmentētas?	—
Vai negatīvie faktori, kas izraisīja samazināšanos, vēl darbojas?	—
Vai biotopa platībai kādā no laika nogriežņiem ir bijušas negatīvas tendences?	—
Papildjautājumu summa	—
Intervāls	—
FRR	6286 km² FRR = CV

Literatūra un dati

Stinkulis Ģ. 2023. Latvijas ģeoloģiskā uzbūve. Nacionālā Enciklopēdija, <https://enciklopedija.lv/skirklis/26128>

Auniņš A., Opermanis O. 2022. Vadlīnijas sistemātiskai sugu un biotopu aizsardzības mērķu noteikšanai. Versija 2.0. Latvijas Universitāte, Dabas aizsardzības pārvalde, https://latvianature.daba.gov.lv/wp-content/uploads/2022/10/Vadlinijas_sugu_biotopu_aizsardzibas_merkim_2.0.pdf.

Pielikumi

4. pielikums. Aktuālās biotopa 8310 platības no DDPS “Ozols” (01.02.2024.),
vektordatu slānis.